

ΜονΠρωτΑθ 27080/1995

Προστασία καταναλωτών. Διαφήμιση. Παραπλανητική διαφήμιση. Ένωση καταναλωτών. Η ψευδής και παραπλανητική διαφήμιση που μπορεί να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά των καταναλωτών, δύναται να απαγορευτεί μετά από αίτηση της ένωσης καταναλωτών.

Ενώπιον αυτού του δικαστηρίου εκκρεμούν 1) η από 7.9.1995 αίτηση του σωματείου "ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ" κατά της Α.Γ., στην οποία εκτίθεται... ότι το αιτούν είναι σωματείο (ένωση) καταναλωτών με περισσότερα από 500 μέλη. Οτι η καθής, η οποία εισάγει και εμπορεύεται το προϊόν με την ονομασία "F.N. (χάπια αδυνατίσματος) με τον διακριτικό τίτλο S., προβαίνει σε διαφήμιση αυτού, το περιεχόμενο της οποίας, υπό τα λεπτομερώς εκτιθέμενα στην αίτηση, προκαλεί πλάνη στα πρόσωπα, στον οποίων τη γνώση περιέρχεται (μεταξύ των οποίων και στα μέλη του αιτούντος) και, εξαιτίας της πλάνης αυτής, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά. Οτι τα παραπάνω προϊόντα είναι ελαττωματικά και επικίνδυνα για την υγεία του κοινού. Επιδιώκεται δε, με την επίκληση του κατεπείγοντος, ως ασφαλιστικό μέτρο, α) να απαγορευθεί προσωρινά στην καθής η παραπλανητική διαφήμιση των πιο πάνω προϊόντων της, με απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης κατ' αυτής (καθής) σε περίπτωση παράβασης της σχετικής διάταξης της απόφασης, που θα εκδοθεί και για κάθε παράβαση, β) να διαταχθεί προσωρινά η δέσμευση και κατάσχεση των εν λόγω προϊόντων. 2) Η από 11.9.1995 αίτηση του σωματείου Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) κατά της Α.Γ., στην οποία εκτίθεται στην αίτησή του, η οποία (απαίτηση) κινδυνεύει εξαιτίας της ελαττωμένης περιουσιακής κατάστασης του τελευταίου. 3) Η από 12.10.1995 ανταίτηση (ασκούμενη προφορικά) της καθής κατά του "ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ", με την οποία, λόγω κατεπείγοντος, ως ασφαλιστικό μέτρο, ζητείται να διαταχθεί η συντηρητική κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων του καθού, μέχρι του ποσού των 300.000 δραχμών, προς εξασφάλιση της απαίτησης της αιτούσας κατ' αυτού από αποζημίωση λόγω συκοφαντικής δυσφήμισής της από το καθού με τα ιστορούμενα στην αίτηση. 4) Η από 12.10.1995 ανταίτηση (ασκούμενη προφορικά) της καθής κατά του σωματείου Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ με το ίδιο περιεχόμενο. Οι αιτήσεις και οι ανταιτήσεις φέρονται σε συζήτηση ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου αρμοδίως και παραδεκτός κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 686 επ. του ΚΠολΔ) και πρέπει να συνεκδικασθούν (άρθρο 246 του ίδιου Κώδικα) και να ερευνηθούν από την άποψη της νομικής και ουσιαστικής τους βασιμότητας. Οι αιτήσεις είναι νόμιμες. Στηρίζονται στις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 1, 2 και 4, 10 παρ. 8, 9 και 10 και 14 παρ. 7 του ν.2251/94, 731, 732 και 947 παρ. 1 του ΚΠολΔ,

πλην του τρίτου αιτήματος της δεύτερης, το οποίο είναι μη νόμιμο και πρέπει να απορριφθεί (άρθρο 10 ν. 2251/94 a contrario). Οι ανταιτήσεις είναι επίσης νόμιμες. Στηρίζονται στις διατάξεις των άρθρων 707 επ. ΚΠολΔ. Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων, που εξετάστηκαν στο ακροατήριο και των εγγράφων, που οι διάδικοι προσκομίζουν πιθανολογήθηκαν τα ακόλουθα: Τα αιτούντα είναι νομίμως αναγνωρισμένα σωματεία (ενώσεις καταναλωτών) με περισσότερα από 500 μέλη το καθένα. Οτι η καθής εισάγει και εμπορεύεται το προϊόν με την ονομασία * το οποίο προωθεί ως Επικουρικά Χάπια Αδυνατίσματος με τον διακριτικό τίτλο "S". Κατά το τελευταίο τρίμηνο και κατά τη διάρκεια μεγάλης έκτασης διαφημιστικής προβολής από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο η καθής ισχυρίζεται για το προϊόν αυτό ότι "είναι εγκεκριμένο από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων με την 10148/95 απόφασή του" και ότι "είναι φυτικό προϊόν 100% - δεν είναι φάρμακο - δεν θέλει συνταγή - ότι είναι 100% ακίνδυνο αλλά και 100% αποτελεσματικό" συνοδεύοντας τις δηλώσεις αυτές με απεικόνιση προσώπων τα οποία εμφανίζει "πριν" (προφανώς από τη χρήση του σκευάσματος) και "μετά 1" και "μετά 2 μήνες" (πάλι προφανώς μετά τη χρήση του σκευάσματος) με εντυπωσιακά αποτελέσματα αισθητικής εμφάνισης. Η διάθεση του προϊόντος κατά την παραπάνω διαφημιστική προβολή γίνεται μέσω της ίδιας της καθής, η οποία ανακοινώνει προς τούτο τηλεφωνικό κέντρο με 57 τηλεφωνικές γραμμές. Η διαφήμιση αυτή έχει περιεχόμενο, το οποίο προκαλεί πλάνη στα πρόσωπα των οποίων την γνώση περιέρχεται (μεταξύ των οποίων και τα μέλη του αιτούντος) και εξαιτίας αυτής μπορεί να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά. Ειδικότερα, αμέσως μετά την έναρξη της διαφημιστικής καμπάνιας της καθής, το αιτούν απευθύνθηκε στον αρμόδιο Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ) με το υπ' αριθ. πρωτ. * έγγραφο του ζητώντας να του γνωρίσει αν πράγματι χορήγησε άδεια έγκρισης και με ποιές προϋποθέσεις και οδηγίες ως προς τη χρήση και αποτελεσματικότητά του την οποία ισχυρίζεται ο διανομέας του. Ο ΕΟΦ του γνωστοποίησε ότι η έγκριση είχε δοθεί κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, με την τήρηση περιορισμών ως προς τις ενδείξεις, τη δοσολογία και κυρίως η διάθεση να γίνεται από τα φαρμακεία και μετά από προηγούμενη ιατρική συμβουλή. Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, δεν υποσχόταν η σύνθεση του προϊόντος αυτού την ύπαρξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και μάλιστα σε ποσοστό επιτυχίας 100%. Ήδη διαπιστώθηκε από τον ΕΟΦ με την υπ' αριθ. * απόφαση του ΔΣ, ότι η κυκλοφορία του προϊόντος δεν ήταν σύμφωνη με την έγκριση του και ο ΕΟΦ επέβαλε πρόστιμο δρχ. 1.000.000 γιατί το προϊόν δεν ήταν σύμφωνο με την έγκριση κυκλοφορίας του. Οτι ειδικότερα οι ισχυρισμοί της καθής (α) ότι το προϊόν είναι "100% ακίνδυνο" είναι παραπλανητικοί αφού το προϊόν έχει σοβαρές παρενέργειες για συγκεκριμένες κατηγορίες καταναλωτών, κυρίως λόγω της ύπαρξης ιωδίου σ' αυτό (έγκυες γυναίκες, πάσχοντες από θυρεοειδή, παιδιά, πάσχοντες από στένωση εντέρου). Μπορεί να προκληθεί υπολειτουργία του θυρεοειδούς και να γεννηθούν παιδιά με νοητική καθυστέρηση (β) ότι είναι "100% αποτελεσματικό" αφού κάτι τέτοιο δεν μπορεί να βεβαιωθεί για οποιοδήποτε φάρμακο, δεδομένου ότι βασικός παράγοντας της αποτελεσματικότητας ενός

φαρμάκου ή μη, είναι η ανταπόκριση στην θεραπευτική αγωγή του οργανισμού κάθε ατόμου που είναι διαφορετική από άτομο σε άτομο, (γ) ότι "είναι φυσικό - φυτικό προϊόν 100% - δεν είναι φάρμακο - δεν θέλει συνταγή" αφού πρόκειται για προϊόν, πού περιέχει, πλην φυκιών και πρόσθετα, (δ) η απεικόνιση της γυναίκας "πριν" και "μετά" τη χρήση του προϊόντος προσδίδει σ' αυτό αναμενόμενο από τη χρήση αποτέλεσμα το οποίο δεν είναι καθόλου βέβαιο. Τέλος, η όλη προβολή της εγκριτικής απόφασης του ΕΟΦ με τεράστια γράμματα και χωρίς να αναφέρονται οι περιορισμοί στη χρήση του και η υποχρέωση πώλησης μόνο από τα φαρμακεία δίνουν την εντύπωση ότι πρόκειται για ένα προϊόν το οποίο συνιστά ένας έγκυρος κρατικός οργανισμός (ΕΟΦ) ο οποίος έλεγξε το προϊόν, το βρήκε κατάλληλο, ακίνδυνο και 100% αποτελεσματικό, (ενώ συμβαίνει το αντίθετο) και μπορεί να το προμηθευτεί χωρίς να συμβουλευτεί γιατρό. Χαρακτηριστικό αυτής της προσπάθειας για παραπλάνηση του κοινού είναι το γεγονός ότι ενώ το χάπι είναι επικουρικό αδυνατίσματος, δηλ. πρόκειται για χάπι που δρα σε δίαιτα χαμηλών θερμίδων, από τη διαφήμιση συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν χρειάζεται καθόλου δίαιτα, αλλά αδυνατίζει κανείς παίρνοντας μόνο το χάπι. Οτι, σύμφωνα με τα παραπάνω, το εν λόγω προϊόν είναι ελαττωματικό και επικίνδυνο για την δημόσια υγεία. Οτι, περαιτέρω, η καθής εμπορεύεται μασσαζοκαλσόν και μασσαζοκολλάν, τα οποία διαφημίζει με τα μέσα, που προαναφέρθηκαν, ότι αδυνατίζουν με την μέθοδο των βιομαγνητών. Τα εσώρουχα αυτά, κατά την καθής, φοριούνται και αδυνατίζουν χωρίς καμία επιπλέον προσπάθεια του καταναλωτή κάνοντας "μικρομασσάζ" στα πόδια, όπως αναφέρεται στις διαφημίσεις της. Οτι πρόκειται για κοινά καλσόν ή κολλάν τα οποία δεν έχουν καμία ιδιαιτέρως ευεργετική ιδιότητα και ιδίως δεν υπάρχει βιομαγνητική δράση και για τον ίδιο λόγο αυτό υπάρχει περίπτωση παραπλανητικής διαφήμισης εκ μέρους της καθής. Αυτή (διαφήμιση) έχει περιεχόμενο, ειδικότερο, το οποίο προκαλεί πλάνη στα πρόσωπα, στων οποίων την γνώση περιέρχεται, μεταξύ των οποίων και τα μέλη του αιτούντος σωματείου και εξαιτίας αυτής, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά τους. Τέλος, δεν πιθανολογήθηκε ύπαρξη απαίτησης αποζημίωσης της καθής - αντιτούσας κατά των αιτούντων - καθών η ανταίτηση, διότι προέκυψε ότι τα αναφερόμενα στις αιτήσεις είναι αληθή και έχουν γραφεί από λόγους δικαιολογημένου ενδιαφέροντος (προστασία των καταναλωτών) και, κατ' αυτό τον τρόπο, δεν υφίσταται παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των αιτούντων - καθών η ανταίτηση εις βάρος της καθής - ανταιτούσας (άρθρο 914 ΑΚ).